

รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

The Administration of Student Supporting System Integration Model in Small Size School Under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1

อัษฎางค์ หาญสวธา¹ วจี ปัญญาใส² บุญมัน ธนาสุภวัฒน์³

Ussadang Harnsawatha, Vajee Panyasai, Boonmun Thanasupawat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพดำเนินงานและความต้องการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบ และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/รักษาราชการในตำแหน่ง ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/ครูประจำชั้นที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก รวมทั้งสิ้น 186 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 3 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 4 คน และนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานและความต้องการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการพัฒนาแบบประกอบไปด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ 1). การประสานความร่วมมือ 2). การจัดสรรทรัพยากร 3). การ

Received: 2023-04-12 Revised: 2023-06-04 Accepted: 2023-06-05

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University
Corresponding Author e-mail: U.hamsawatha@gmail.com

² หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

³ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนวและบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Bachelor of Education Program in Guidance Psychology and Librally Uttaradit Rajabhat University

เชื่อมโยงความรู้ 4). การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): รูปแบบ; การบริหารจัดการ; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; บุคลากร

Abstract

A research on the management model of integrated student care and support system in small schools under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1, with objectives Study the operating conditions and needs of student care and support system management. to develop a model and to evaluate the appropriateness of the management model of the integrated student support system in small schools. This research is a mixed research. The population is Educational institution administrators/acting positions A total of 186 teachers in charge of the student support system/classroom teachers in small schools were used by the researcher in objectives 1 and 3 and the sample group used in the study of objective 2. There were 9 experts, consisting of 4 school administrators, 4 teachers in charge of the student support system, and 1 psychologist in the educational area. The research tools were questionnaires, interview forms, and questionnaires. assess suitability Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. and content analysis The results showed that Conditions and needs of student care and support management in small schools Under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1 in the overall level was at a high level. The results of the model development consisted of 4 issues: 1). Collaboration 2). Resource allocation 3). Knowledge connection 4). Application in daily life. And the evaluation of the suitability of the model found that it was at the highest level.

Keywords: Model; Administration; Student supporting system; Integration

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตราที่ 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตราที่ 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตราที่ 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม โดยต้อง

ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการตามธรรมชาติ และมีศักยภาพ ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงไปถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งในการจัดการเรียนรู้นั้น ต้องเน้นไปที่เรื่องของความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รู้จักคิดเป็น ทำเป็น เป็นคนดี มีคุณธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 , น.3-6, อ้างถึงใน จันทรฉาย ไทยรัตน์, 2561, น.1)

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร และความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวได้เข้ามามีบทบาทกับวิถีชีวิตของผู้คนในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน นอกจากนี้การหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติ ผ่านกระบวนการทางทุนนิยมและบริโภคนิยมที่เข้ามาแทรกซึม และทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมเสื่อมถอยลง จากเหตุผลข้างต้นส่งผลให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม จนนำไปสู่เหตุแห่งการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560, น.1-4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสถานศึกษาในสังกัดทั้งหมด 135 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 93 โรงเรียน ซึ่งปัญหาในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ การขาดแคลนงบประมาณ ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ ขาดแคลนบุคลากร ครูไม่ครบชั้นเรียน ครูมีภาระงานหลายอย่าง ทำให้ครูจะต้องรับผิดชอบงานสอนและงานสนับสนุนการศึกษาอื่นๆ ดังนั้นโรงเรียนจึงไม่สามารถบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1, 2564, น.2)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เอื้อต่อการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและความต้องการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/รักษาราชการผู้อำนวยการในตำแหน่ง และครูที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือครูที่ปรึกษาประจำชั้นที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 จำนวน 186 คน ประชากรกลุ่มนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 3

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 4 คน และนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานและความต้องการการบริหารจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานและความต้องการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและ

พัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ประกอบไปด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ 1). การประสานความร่วมมือ 2). การจัดสรรทรัพยากร 3). การเชื่อมโยงความรู้ 4). การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานและความต้องการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

ผลการศึกษาสภาพดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทุกโรงเรียนจะต้องมีการจัดกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยครูต้องดำเนินงานดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสมเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งกาย ใจ อารมณ์ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ที่กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว ดังนั้นจึงกำหนดนโยบายสำคัญ ให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครองอย่างรอบด้าน ด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุขและปลอดภัยในสภาพ สังคมปัจจุบัน

ผลการศึกษาความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนบุคลากร ครูไม่ครบชั้นเรียน ครูขาดความรู้ความเข้าใจ การดำเนินงานไม่ค่อยเป็นระบบ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน การจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นความจริง และไม่เป็นระบบ ขาดการประสานงานต่างๆ กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการส่งต่อนักเรียน ซึ่งไปสอดคล้องกับ อิตินัดดา สิงห์แก้ว (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ขาดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนไม่ตรงตามความจริงเท่าที่ควร มีครูไม่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ขาดการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน และยังไม่มีความชัดเจนของข้อมูลในการประสานงาน และสอดคล้องกับ ไทยรัฐวงษ์ทอง (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 32 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนไม่มีเวลาประชุมวางแผนการดำเนินงาน ขาดระบบการจัดการที่ดี ขาดงบประมาณ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวิเคราะห์นักเรียน ขาดการมีส่วนร่วม และขาดการกำกับ นิเทศ ติดตาม กิจกรรมไม่สอดคล้องกับนักเรียนและขาดความต่อเนื่อง การส่งต่อไม่เป็นระบบ ลำช้า

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ประกอบไปด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 การประสานความร่วมมือ โรงเรียนต้องมีการประชุมวางแผน สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และดำเนินงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และสรุปผลการดำเนินงานร่วมกัน ให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลนักเรียนกับโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถนำข้อมูลไปสู่การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม พัฒนาแนวทางในการส่งต่อนักเรียนโดยการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือจากภายในและภายนอก เพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว และมีการบันทึกผลการส่งต่อนักเรียน ซึ่งไปสอดคล้องกับ จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนเพื่อ ร่วมกันเสนอแนวคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่เสมอ และสอดคล้องกับสุพรรณษา ศรีม่วง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการ

ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า โรงเรียนต้องสร้างระบบข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน มีการติดต่อ ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่รับการส่งต่อเป็นประจำ เพื่อความสัมพันธ์อันดีงามระหว่าง หน่วยงาน

2.2 การจัดสรรทรัพยากร โรงเรียนต้องมีการจัดทำแผน คู่มือ กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนโดยร่วมมือกับ เครือข่าย ชุมชน ผู้ปกครอง ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ บูรณาการในการใช้เครื่องมือและวิธีการที่ หลากหลายเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียน ซึ่งไปสอดคล้องกับ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, อ้างถึงใน ฤทธิ์ธวัช ภู่อ่าง 2563, น.47) กล่าวว่า แนว ทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการบริหารเชิงระบบที่ ประกอบไปด้วย การศึกษาสภาพทิศทางการดำเนินงาน การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การ นิเทศ กำกับ ติดตาม การประเมินทบทวน และการสรุปรายงาน และสอดคล้องกับ ปรมารณ สนิ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลต้องใช้วิธีการ เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลวิเคราะห์นักเรียนได้อย่าง ถูกต้อง และสอดคล้องกับขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี พบว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะ

2.3 การเชื่อมโยงความรู้ โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และสอดคล้องกับศักยภาพและ ความต้องการของนักเรียน โดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม มีการบูรณาการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนโดยสอดแทรกในรายวิชา หรือการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งไป สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) กล่าวว่า การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนต้องมีผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ตามขั้นตอน ซึ่งในบทบาทหน้าที่ของ บุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน ต้องมีการจัดประชุมครูเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนและสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 พบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามความสามารถของนักเรียน

2.4 การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โรงเรียนมีการประสานชุมชน ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญเพื่อลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน ให้เครือข่ายชุมชน ช่วยดูแลเอาใจใส่นักเรียน ในบริเวณที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ตนเองรับผิดชอบ และมีการให้เครือข่ายช่วยประสานความร่วมมือกับ โรงเรียน กรณีพบเห็นนักเรียนที่มีความเสี่ยง หรือมีปัญหา ซึ่งไปสอดคล้องกับกรดา มลิล (2564) ได้ ศึกษาเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง ในการ จัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียน และระบุถึงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อ หาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน และสอดคล้องกับ ฤทธิ์ชัย ภู่อำรงค์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียนควรประสานความร่วมมือ กับครู บุคลากร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ประชุม วางแผน ชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 โดย ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่าผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการบริหาร และดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามบทบาทหน้าที่ ขั้นตอน กระบวนการ ดังที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.23) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ เกี่ยวข้องในระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อที่จะได้ช่วยกันดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ มี ประสิทธิภาพ เกิดผลลัพธ์ที่ดีกับตัวของนักเรียน โดยอาศัยบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลายๆฝ่าย ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูแนะแนว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครู และบุคลากรในโรงเรียนทุกคนควรดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็น ระบบ และต่อเนื่อง มีการทำข้อมูล จัดเก็บเอกสารที่เป็นปัจจุบัน บูรณาการการดำเนินงานเข้าในงาน ประจำ สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ผู้บริหารควรตระหนัก และให้ความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อำนาจความสะดวกในการดำเนินงาน ติดต่อกับ ประสานงาน บุคลากรเครือข่ายในการดำเนินงาน

1.3 ผู้ปกครอง ชุมชน เครือข่าย ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 โรงเรียนอื่น ๆ อาจนำรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการไปปรับใช้ เพื่อให้งานระบบดูแลช่วยเหลือในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการ

2.2 ควรศึกษาบทบาทของชุมชนที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการ

2.3 ควรศึกษาผลการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้จากงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรดา มลิลลา. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ขวัญเนตร มุลทองจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทร์ฉาย ไทยรัตน์. (2561). การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จิตราพร สุทธิสาร. (2562). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไทยรัฐ วงษ์ทอง. (2564). การศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธิดา นิตดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษา

โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ปรมาภรณ์ สนิธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับประถมศึกษาของ
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ฤทธิ์ธิชัย ภู่อ่าง. (2563). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ลัดดาวลีย์ โคตรพิมพ์. (2564). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนหลักสูตรครูที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1. (2562). แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก
ปีการศึกษา 2562 – 2565.

สุพรรณษา ศรีม่วง. (2563). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่ม
พุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.